

„פקודה פוליטית מנעה השמדת

שאנו יכולים לקרוא לדגל, קטן יותר מאשר הפוטנציאל של צבאות ערב. מזה נובעות מסקנות לגבי המבנה, המח" שבה הטאקטית ושותפות הכלל במגמות הלחימה. עם קטן, שמקורותיו התעשייתיים מוגבלים ושגבולות מדינתו לא נקבעו בהתאם לצורך לשמש מחסום טבעי להתקפה, אלא תוך כדי לחימה או משאומתן פוליטי חייב לדאוג למבנה שיאפשר לבלום בשלבים הראשונים התפרצות אפשרית. המבנה הטופוגרפי של הארץ נותן אפשרויות רבות לביטור ולכיתור מצד אויב. צירי תנועה רבים מובי לים לאורכה ולרחבה. יש, אם כן, לדאוג שחלק מכות האדם הלוחם יהיה מוצב בקביעות לאורך הגבולות. וכאן שתי אפשרויות. האחד לרתק חלק ניכר מן הכוחות הסדירים לאורך הגבולות, דבר שאין לשאת בו מבחינה תקציבית ומשום שדחוקו גם יגרום לניחן הכוח —

אתה מתכוון שמשקים אלה יחזיקו מעמד עד הגבול?

כן האפשרות השניה מבוססת על חושבי הספר. מבנה מתאים של הישובים, ארגוןם ליחידה הגנתית מתאימה, חימושם בנושך הדרוש לבלית התקפה, חייבים לתת את הששות הדרושה לגיוס עיקר העם, כלומר המילואים, לשרות.

אתה מתכוון שמשקים אלה יחזיקו מעמד גם מאחור קוי האויב המתקדם?

כן. צבא מודרני זקוק לזרם בלתי-פוסק של כוח אדם, דלק והספקה. הוא אינו יכול לסבול אי-התנגדות אקטי ביים בעורפו. מן הכרח, אם כן, שגם במקרה של חזירה יצטרך כל אויב להקציב כוחות ניכרים לחיסול הסכנה; דבר ששוב מקטין את העתודה האופרטיבית העומדת לרשותו, מחליש את כוח המחץ שלו והופך את מטרותו ליותר מוגבלת.

אם כן, המבנה הייב להיות מבוסס על שילוב מתאים בין שלוש הזרועות: מילואים, צבא סדיר והגנה מרחבית. פיתוחם השחה מבטיח את הפעלת כל כוחות העם, הונחה של אחד מהם מעמיד בספק את ערך היתר.

האם תפיסה זו מבוססת רק על תפיסה הגנתית? האם אינה מונעת את נטירת היוזמה לידנו מיד עם פרוץ המלחמה?

ההיפך נכון. השלב הראשון יחייב בלימה. אך בבלימה בלבד אין הכרעה. המעבר מהגנה להתקפה מותנה במידה גדולה בהחזקת קריהגבול. תפקיד ההגנה המרחבית אינו רק לבלום, אלא גם להיות בסיס וקרש-קפיצה לשלב הבא, העברת היוזמה וחיפוש אחרי הכרעה.

האם נסיונך בחטיבת גבעתי מאשר תפיסה זו?

נוכחנו שהישוב החיצוני נהפך לקו ההתחלתי של כל קרב. נוכחנו גם שלנו נוח יותר לקבל את פני האויב בהגנה פעילה, ורק אחר שהוא מקיז את דמו, לכחץ את כל הכוחות לאגרוף אחד ולהכותו. אך אין להוציא מן הלקח שלנו מסקנה שהיא יכולה להיות מתאימה בכל מקרה.

מדוע הפסידה מדינת-ישראל את פירות נצחונה כחזית הדרום? מדוע נפלה לטרון — צומת הדרום החשוב ביותר במרכז ארץ-ישראל — ידיו מדינת-היבבות הירדנית? מה תהיה דמותה של מלחמה, אם תפרוץ מחר? מה רצינותו האמיתית של האיום הצבאי המצרי? כרי לקבל תשובות לשאלות אלה פנה חבר מערכת „העולם הזה“ לשימועון אבידן, חבר משק עין-השופט והממונה מטעם הקיבוץ-הארצי השומר-הצעיר לעניני בטחון, אחד המומחים העיקריים בארץ לבעיות צבאיות ככלי, ולבעיות החזית המצרית כפרט. תשובותיו של מי שהיה מפקד חטיבת גבעתי בימי הקרבות הגדולים בדרך לירושלים ובשדות-פלשת, להלן:

(ראה שער).
מהו כיום, לדעתך, הצבא הערבי החשוב ביותר?

לא ספק, הצבא המצרי. הפוטנציאל האנושי ואוצרות הטבע, העומדים לרשות מדינה זו, מאפשרים לה להגשים ביתר מהירות את הרחבת הכוחות המזוינים. כנגוד לעבר הירדן, שהיא ארץ ריקה מאדם ואינה מסוגלת להגדיל באופן רציני את הלגיון הערבי כל עוד הניגודים הפנימיים

אולם האם אינך חושב כי תוספת הנשק עולה להגיע לממדים כאלה שהיפוך האנושי יוקטן בהרבה?

האמריקאים האמינו אחרי מלחמת-העולם השניה כי הכרעה יכולה ליפול בעזרת שימוש בטכניקה, הפצצות. אך המלחמות שהיו מאז, גם אם אין הרוגמה מלאה (בקר ריאה לא יכלו להפציץ את סין), הוכיחו שמשקלו של תיל-רגלים נשאר כמו בעבר.

מלחמת טוטאלית מחייבת לא רק בשבירת הכוח הלוחם, אלא גם שבירת רוח העם והעורף המשקי. אם כן, משקלו של הפרט לא הוקטן, אלא להיפך, הפך לגורם המרכזי, דבר שהוכר עליידי כל צבאות העולם והמוצא את ביטויו במיבנה, באמון ובחימוש.

אתה תולה, איפוא, את כל התקווה בכוח המדינה וצבאה, ולא בהתערבות של גורמים זרים?

מאחר שאני בדעה שיש להילחם על השלום, ושכל יום, בו נוכל לחזק את הגבול ולבנות בית וללמדו ילד מלה עברית חדשה, הוא נצחון, מן ההכרח שנראה את עצמנו כאחראים על גורלנו. יכול להיות מצב של שלום מרומה בעולם, אך מלחמה בקוריאה, בגואטמלה וב ישראל. על כן חשיבות מכרעת למידת האירגון והיכולת שאנו יכולים לגלות.

אם כן, לאור נסיונך הקרבי והערכתך הנוכחית, מה צרכים להיות דמותו ומבנהו של הכוח המבטיח את בטחון המדינה?

כיבוש האויר עליידי האדם וניצול כוח המנוע לצורך הלחימה מחקו את המרחקים. אין הבדל בין חזית ועורף. אותן הסכנות אורבות לכולם, וחייב כל אורח לגלות את אותן התכונות שדורשים מן החייל. זה צריך למצוא את ביטויו במסגרות ארגוניות ובהכנת כלל האוכלוסיה לחימה. תמיד יהיה הפוטנציאל האנושי,

מדוע הפסידה מדינת-ישראל את פירות נצחונה כחזית הדרום? מדוע נפלה לטרון — צומת הדרום החשוב ביותר במרכז ארץ-ישראל — ידיו מדינת-היבבות הירדנית? מה תהיה דמותה של מלחמה, אם תפרוץ מחר? מה רצינותו האמיתית של האיום הצבאי המצרי? כרי לקבל תשובות לשאלות אלה פנה חבר מערכת „העולם הזה“ לשימועון אבידן, חבר משק עין-השופט והממונה מטעם הקיבוץ-הארצי השומר-הצעיר לעניני בטחון, אחד המומחים העיקריים בארץ לבעיות צבאיות ככלי, ולבעיות החזית המצרית כפרט. תשובותיו של מי שהיה מפקד חטיבת גבעתי בימי הקרבות הגדולים בדרך לירושלים ובשדות-פלשת, להלן:



לוחמי הדרום: שמעון אבידן וינאל אלון*

אינם מאפשרים לה את גיוס ערביי ארץ-ישראל, הרי ה מצרים מסוגלים להגדיל את צבאם למספרים שיהפכו אותם ללא ספק לכוח הגדול ביותר במזרח התיכון.

האם אתה חושב שדמות הצבא המצרי השתנתה באופן ניכר מאז לחמת נגדו?

במצריים קיימת דיקטטורה צבאית. המשטר עומד ונופל עם תמיכת הכוח הסדיר שלו. אם כן, מעוניינים השליטים להבטיח את נאמנותו. הגורם הזה, ולקח מפלת מלחמת-השיחור, הוכיחו להם שמן ההכרח להפוך את הלוחם לשותף במגמות ההיאבקות.

שורות הקצונה נפתחו גם לפני סמלים (דבר שעד כה לא היה אפשרי כשהקצונה גויסה מבין בני המשפחות הטובות). המשכורת הועלתה, החיילים לומדים קרוא וכתוב במידה מסויימת דואנים למשפחת המגויס — אלה הם רק מעט מן הדברים הקובעים כיום את השינוי בדמותו.

המיגבלה היא שלמעשה לא מסוגל המשטר לבטל את הבורות, להטיב את מצב בריאותו של הפרט; ומאחר שאיננו ממלא את תביעותיו של האזרח לתנאריים אנושיים יותר, אינו מסוגל גם להפוך אותו לשותף נאמן לחימה.

אם כן, באיזו מידה עולה להשפיע לדעתך תוספת הנשק שהצבא המצרי קיבל ויקבל ממחנה המערב?

מספר גדול של קצינים גרמניים משרתים כיועצים בצבא המצרי, ובעיקר בכוחות השריון. זה נותן יסוד לחשיב שהחיסוש אחרי הכרעה ברורה, עליידי חזירה עמוקה וכיתור, יהיה חלק מן המחשבה הטאקטית של הצבא המצרי. אם כן, תוספת הנשק יכולה להיות גורם רב משקל.

האם אתה חושב שהערבים מסוגלים באמת לדמוד מפי מומחים זרים, כמו הגרמנים, ש גדלו בצבא סדיר מסוג אחר?

* באמצע, דן אבידן, בנו של שמעון אבידן, כיום רב-טוראי בחטיבת גבעתי.

